

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 13. juuli 2023
(OR. en)

2023/0144(COD)

PE-CONS 32/23

POLCOM 105
COEST 349
CODEC 1038

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova Vabariigi toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2023/...,**

...

**mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid,
millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova Vabariigi
toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse
ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise
assotsieerimislepingu alusel**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt¹,

¹ Euroopa Parlamendi 11. juuli 2023. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu ja Moldova Vabariigi suhete aluseks on ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vaheline assotsieerimisleping¹ (edaspidi „assotsieerimisleping“). Kooskõlas nõukogu otsusega 2014/492/EL² on assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat V jaotist ajutiselt kohaldatud alates 1. septembrist 2014 ning assotsieerimisleping jõustus 1. juulil 2016 pärast selle ratifitseerimist kõigi liikmesriikide poolt.
- (2) Assotsieerimislepingus on väljendatud assotsieerimislepingu osaliste (edaspidi „lepinguosalisted“) soovi tugevdada ja laiendada suhteid ambitsioonikal ja innovaatilisel viisil, hõlbustada järkjärgulist majanduslikku integratsiooni ja selle saavutamist ning teha seda kooskõlas õiguste ja kohustustega, mis tulenevad lepinguosaliste liikmesusest Maailma Kaubandusorganisatsioonis.

¹ ELT L 260, 30.8.2014, lk 4.

² Nõukogu 16. juuni 2014. aasta otsus 2014/492/EL ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelisele assotsieerimislepingule Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 260, 30.8.2014, lk 1).

- (3) Assotsieerimislepingu artikliga 143 on ette nähtud lepinguosaliste vahelise vabakaubanduspiirkonna järkjärguline loomine kooskõlas 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) XXIV artikliga. Selleks nähakse assotsieerimislepingu artiklis 147 ette tollimaksude järkjärguline kaotamine vastavalt assotsieerimislepingu XV lisas sisalduvatele ajakavadele, samuti nähakse ette võimalus tollimaksude kaotamise kiirendamiseks ja ulatuse laiendamiseks.
- (4) Venemaa 24. veebruaril 2022 alustatud agressioonisõda Ukraina vastu on äärmiselt negatiivselt mõjutanud Moldova Vabariigi võimet kaubelda ülejäänud maailmaga, eelkõige seepärast, et Moldova Vabariigi eksport sõltus kauba viimisest läbi Ukraina territooriumi ning Ukraina taristust, mis ei ole endiselt suures osas kasutatav. Sellistes kriitilistes tingimustes ja Moldova Vabariigi majandusele avalduva negatiivse majandusliku mõju leevendamiseks on vaja kiirendada tihedamate majandussuhete arendamist liidu ja Moldova Vabariigi vahel, et Moldova Vabariigi majandust kiiresti toetada. Seepärast on vajalik ja asjakohane jätkata kaubavoogude stimuleerimist ja anda kaubanduse liberaliseerimise meetmete vormis soodustusi kõigile toodetele, mis on kooskõlas tollimaksude kiirema kaotamisega liidu ja Moldova Vabariigi vahelises kaubanduses.

- (5) Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 21 lõike 3 kohaselt peab liit tagama kooskõla oma välistegevuse eri valdkondade vahel. Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 207 lõike 1 kohaselt tuleb ühist kaubanduspoliitikat ellu viia kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/1279¹ kaotab kehtivuse 24. juulil 2023.
- (7) Käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed peaksid olema järgmisel kujul: i) puu- ja köögivilja suhtes piiril kehtivate hindade süsteemi kohaldamise peatamine ja ii) kõigi tariifikvootide ja imporditollimaksude peatamine. Nende meetmetega süvendab liit Moldova Vabariigi ja liidu vahelist majanduslikku integratsiooni ning annab ajutiselt asjakohast majanduslikku toetust Moldova Vabariigile ja ettevõtjatele, kes on mõjutatud Venemaa agressioonisõjast Ukraina vastu.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2022. aasta määrus (EL) 2022/1279, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Moldova toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELT L 195, 22.7.2022, lk 6).

- (8) Selleks et vältida kelmust ja pettust, peaks käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamine sõltuma sellest, kas Moldova Vabariik järgib kõiki asjakohaseid assotsieerimislepingus sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi, ning kas Moldova Vabariik teeb liiduga tihedat halduskoostööd, nagu on sätestatud assotsieerimislepingus.
- (9) Moldova Vabariik peaks hoiduma uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis selgelt põhjendatud. Kui Moldova Vabariik neid tingimusi ei täida, peaks komisjonil olema õigus käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed ajutiselt täielikult või osaliselt peatada.

- (10) Assotsieerimislepingu artiklis 2 on sätestatud, et assotsieerimislepingu olulised osad on muu hulgas demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite leviku vastu võitlemine. Sama artikli kohaselt kohustuvad lepinguosalisel järgima eelkõige järgmisi üldpõhimõtteid: õigusriik ja hea valitsemistava põhimõte, korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastane võitlus ning kestliku arengu ning tulemusliku mitmepoolsuse põhimõtted. On asjakohane ette näha võimalus ajutiselt peatada käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed, kui Moldova Vabariik ei järgi kõnealuseid olulisi osi või kõnealuseid üldpõhimõtteid.
- (11) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused käesolevas määruses osutatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete ajutiseks peatamiseks juhul, kui käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv import kahjustab samasuguseid või otseselt konkureerivaid tooteid pakkuvaid liidu tootjaid. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (12) Tingimusel, et komisjon hindab korrapärase seire alusel kolme kuu vältel käesoleva määruse mõju, ning selline hindamine algatakse liikmesriigi igakülgset põhjendatud taotluse korral või komisjoni omal algatusel, on vaja ette näha võimalus taaskehtestada tollimaksud, mida tavaolukorras kohaldatakse assotsieerimislepingu alusel käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete impordi suhtes, millel on kahjulik mõju liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule.
- (13) Komisjoni iga-aastane aruanne assotsieerimislepingu oluliseks osaks oleva põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peaks sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele.
- (14) Pidades silmas Moldova Vabariigi majanduslikku olukorda ning määruse (EL) 2022/1279 kehtivusaja lõppemist 24. juulil 2023, peaks käesolev määrus jõustuma kiireloomulisena 25. juulil 2023,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Kaubanduse liberaliseerimise meetmed

Kehtestatakse järgmised kaubanduse liberaliseerimise meetmed:

- a) kõik assotsieerimislepingu XV-A lisas kehtestatud tariifikvoodid peatatakse ja nende kvootidega hõlmatud tooteid lubatakse Moldova Vabariigist liitu importida tollimaksuvabalt;
- b) sisenemishindade süsteemi kohaldamine peatatakse nende toodete puhul, mille suhtes seda süsteemi kohaldatakse vastavalt assotsieerimislepingu XV-B lisale. Nende toodete impordi suhtes tollimakse ei kohaldata.

Artikkel 2
Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise tingimused

Artikliga 1 ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

- a) Moldova Vabariik järgib toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi vastavalt assotsieerimislepingus sätestatule;

- b) Moldova Vabariik hoidub uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute, sealhulgas diskrimineerivate sisemiste haldusmeetmete kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis selgelt põhjendatud, ning
- c) Moldova Vabariik austab demokraatlikke põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi, tõkestab massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite levikut, järgib õigusriiki ja head valitsemistava, võitleb korrupsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastu ning austab assotsieerimislepingu artiklites 2, 9 ja 16 sätestatud kestliku arengu ja tulemusliku mitmepoolsuse põhimõtteid.

Artikkel 3

Meetmete ajutine peatamine

1. Kui komisjon leiab, et on piisavalt tõendeid, et Moldova Vabariik ei täida artiklis 2 sätestatud tingimusi, võib ta vastu võtta rakendusakti, millega peatatakse käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed täielikult või osaliselt. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Kui liikmesriik esitab komisjonile taotluse käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete peatamiseks põhjusel, et Moldova Vabariik ei täida artikli 2 punktis b sätestatud tingimusi, esitab komisjon nelja kuu jooksul pärast taotluse saamist põhjendatud arvamuse selle kohta, kas liikmesriigi väide tingimuste täitmata jätmise kohta on põhjendatud. Kui komisjon leiab, et väide on põhjendatud, algatab ta käesoleva artikli lõikes 1 osutatud menetluse.

Artikkel 4
Kiirendatud kaitsemeede

1. Kui Moldova Vabariigist pärit toodet imporditakse tingimustel, millel on kahjulik mõju liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule, võib komisjon rakendusaktiga igal ajal taaskehtestada kõnealuse toote impordi suhtes assotsieerimislepingu alusel tavaolukorras kohaldatavad tollimaksud. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Assotsieerimislepingu alusel tavaolukorras kohaldatavad tollimaksud võib taaskehtestada seniks, kuni see on vajalik liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule avalduva kahjuliku mõju kõrvaldamiseks.

2. Komisjon seirab korrapäraselt käesoleva määruse mõju, võttes arvesse teavet selliste toodete ekspordi ja impordi kohta, hindade kohta liidu turul ja tootmise kohta liidus, mille suhtes kohaldatakse artikli 1 punkti a kohaseid kaubanduse liberaliseerimise meetmeid.

Komisjon teavitab liikmesriike korrapärase seire tulemustest iga kahe kuu järel alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

3. Tollimaksude taaskehtestamiseks viib komisjon läbi liidu samasuguse või otseselt konkureerivate toodete turu olukorra hindamise. Kõnealune hindamine algatatakse:
- a) pärast seda, kui liikmesriik on esitanud lõike 4 kohaselt nõuetekohaselt põhjendatud taotluse, mis sisaldab piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1, või
 - b) komisjoni enda algatusel, kui ta leiab, et on piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil on kahjulik mõju liidu turule, nagu on osutatud lõikes 1.

Esimeses lõigus osutatud hindamine viiakse lõpule hiljemalt kolme kuu jooksul pärast selle algatamist.

4. Viies läbi lõike 3 kohase hindamise, võtab komisjon arvesse kõiki asjakohaseid turusuundumusi, sealhulgas asjaomase impordi mõju olukorrale liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turul. Hindamisel võetakse arvesse järgmisi tegureid:
- a) Moldova Vabariigist asjaomase toote impordi suurenemise määr ja maht absoluut- ja suhtarvudes ning

- b) asjaomase impordi mõju liidu tootmisele ja hindadele, võttes samal ajal arvesse teistest riikidest lähtuva impordi arengut.

See loetelu ei ole ammendav ja arvesse võib võtta ka muid asjakohaseid tegureid.

5. Kui komisjon leiab lõikes 3 osutatud hindamise tulemusena, et impordil on liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule kahjulik mõju, ja kavatseb taaskehtestada tollimaksud, avaldab ta *Euroopa Liidu Teatajas* teate toote impordi suhtes assotsieerimislepingu alusel tavaolukorras kohaldatavate tollimaksude taaskehtestamise kohta. Teates esitatakse hindamise peamiste tulemuste kokkuvõtte ja märgitakse tähtaeg, mille jooksul võivad huvitatud isikud esitada kirjalikult oma seisukohad. Kõnealune tähtaeg ei tohi ületada 10 päeva alates teate avaldamise kuupäevast.
6. Kui erandlikud asjaolud nõuavad viivitamatut tegutsemist, võib komisjon võtta ennetusmeetmeid, mida ta vajalikuks peab, ilma lõikes 5 sätestatud menetlust järgimata, olles teavitanud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/478¹ artikli 3 lõike 1 kohaselt loodud kaitsemeetmete komiteed.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/478 impordi ühiste eeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 16).

Artikkel 5
Komiteemenetlus

1. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013¹ artikli 285 lõike 1 alusel loodud tolliseadustiku komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni määruse (EL) nr 2015/478 artikli 3 lõike 1 alusel loodud kaitsemeetmete komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
3. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 6
Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise hindamine

Komisjoni iga-aastane aruanne põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peab sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesolevas määruses sätestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele, ning kui see on asjakohane, hinnangut nende meetmete sotsiaalsele mõjule Moldova Vabariigis ja liidus. Teave artikli 1 punkti a kohaste toodete impordi kohta tehakse kättesaadavaks komisjoni veebisaidil ja seda ajakohastatakse kord kuus.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

Artikkel 7
Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub 25. juulil 2023.

Seda kohaldatakse kuni 24. juulini 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
